

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 8Ps/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220200521
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Daráková
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2020:8220200521.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov v konaní pred sudkyňou JUDr. Andreou Darákovou, v právnej veci navrhovateľa: Integračné zariadenie KOR - GYM, n.o., so sídlom 086 42 Hertník 85, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony osoby: C. N., M.. XX.XX.XXXX, A.D. Q. XXX XX W. XX, v konaní zastúpenej procesným opatrovníkom: I.. P. R., M.. XX.XX.XXXX, T.. Y. XXXX/X, XXX XX Q., za účasti prokurátorky Okresnej prokuratúry Bardejov, takto

rozhodol:

I. Obmedzuje spôsobilosť na právne úkony osobe:

C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W. XX tak, že nie je spôsobilá:

- disponovať s finančnými prostriedkami;
- poberať mzdu alebo iný príjem, dôchodok, nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti, štátne sociálne dávky, alebo dávky sociálnej podpory ako aj iné príjmy a peňažné dávky;
- uzatvárať zmluvy majetkovej povahy alebo inak nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom;
- rozhodovať o poskytovaní zdravotnej alebo sociálnej starostlivosti, o svojej liečbe, liečebných zákrokoch a vyjadrovať súhlas s ich vykonaním;
- konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými a bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby;
- vykonávať právne úkony súvisiace so zdravotným poistením a sociálnym zabezpečením;
- realizovať svoje právo voliť a právo byť volený.

II. Ustanovuje C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W. XX za opatrovníka Integračné zariadenie KOR - GYM, n.o., so sídlom 086 42 Hertník 85, ktorý je v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony povinný opatrovankyňu zastupovať a spravovať jej majetok s tým, že ak sa nejedná o bežný úkon, k platnosti takéhoto právneho úkonu je potrebné schválenie súdom.

III. Opatrovník je povinný počas zastupovania opatrovankyne podávať súdu správy o svojej činnosti, o pomeroch nesvojprávnej a o nakladaní s jej majetkom vždy do 30.6. a 31.12. každého kalendárneho roka.

IV. Štátu nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) 17.03.2020 sa navrhovateľ domáhal, aby okresný súd jeho klientku C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W. XX (ďalej tiež aj len „osoba o ktorej spôsobilosti sa koná“), ktorá bola do jeho zariadenia vo forme celodenného pobytu premiestnená z Detského centra, Mičurinova 22, Prešov dňa 13.08.2018, aby ju obmedzil v spôsobilosti na právne úkony z dôvodu, že menovaná je sledovaná psychiatrickou pacientkou, keďže bola u nej diagnostikovaná stredne ťažká duševná zaostalosť s významnou poruchou správania a s potrebou pozorovania, v ktorom dôsledku je menovaná veľmi ľahko ovplyvniteľná vonkajším prostredím, takže nie je schopná samostatne sa rozhodovať v dôležitých životných a právnych záležitostiach.

2. Okresný súd uznesením č.k. 8 Ps 3/2020-26 zo 06.07.2020 v súlade § 240 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a v spojení s § 71 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ustanovil osobe o ktorej spôsobilosti sa koná za procesného opatrovníka Ing. Stanislava Džačara, nar. 06.05.1967, J. Grešáka 1686/2, 085 01 Bardejov, ktorý so svojim ustanovením za procesného opatrovníka vyjadril písomný súhlas.

3. Uznesením č. k. 8 Ps 3/2020-28 zo 06.07.2020 okresný súd v súlade s § 244 CMP ustanovil vo veci znalkyňu v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a to L.. B. N. (ďalej len „súdna znalkyňa“), za účelom vyšetrenia duševného stavu C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W. XX. Súdna znalkyňa predložila okresnému súdu 21.09.2020 znalecký posudok č. 332/2020 z 15.09.2020.

4. Podaním doručeným okresnému súdu 20.04.2020 oznámila prokurátorka Okresnej prokuratúry Bardejov, že podľa § 13 ods. 1 CMP, vstupuje do konania vedeného podľa § 231 písm. a) CMP.

5. Na pojednávaní konanom 16.11.2020 okresný súd v prítomnosti účastníkov konania oboznámil závery znaleckého posudku č. 332/2020 z 15.09.2020 (ďalej len „znalecký posudok“) súdnej znalkyne L.. B. N., podľa ktorých u C. N., M.. XX.XX.XXXX bola zistená stredne ťažká mentálna retardácia / imbecilitas mentis/, ide o duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, ktorá je vrodenná, alebo ide o krátko po narodení získaný deficit intelektových schopností spojený s nedostatočnou diferenciáciou osobností. Pre túto duševnú poruchu je charakteristická narušená schopnosť abstrakcie, postihnutý jedinec nie je schopný odpútať sa od zmyslového vnemu, od konkrétneho obsahu; je narušené logické myslenie, úsudková schopnosť, nedokáže odlíšiť podstatné od nepodstatného, pochopiť argumenty a protiargumenty, chýba mu schopnosť robiť závery, pričom tieto nedostatky ovplyvňujú jeho konanie. Jedinec s touto duševnou poruchou trpí nedostatkom poznatkov, nedokáže pochopiť vyššie etické pojmy ako vďačnosť, povinnosť, hanba a pod. pričom pri ťažšom priebehu ochorenia sa jedinec nenaučí dodržiavať telesnú čistotu, je potrebné celoživotne sa o neho starať a zriedka sa naučí hovoriť jednoduché vety, nie sú vzdelateľní. Menovaná je ľahko ovplyvniteľná osobnostne vyspelejšími / dominantnejšími/ osobami, za svoje konanie nie je zodpovedná, nevie správne posudzovať a ovládať svoje konanie; nie je schopná sama si zabezpečovať svoje denné potreby v celom rozsahu, nepozná hodnotu peňazí preto, nie je schopná si sama obstarávať svoje finančné, písomné a ani iné záležitosti a ani posúdiť svoj zdravotný stav na účely udelenia súhlasu s prípadnou ambulantnou alebo ústavnou formou liečby. Vzhľadom na nízky intelekt menovaná nie je schopná samostatne vystupovať pred súdmi a inými orgánmi, preto súdna znalkyňa ani neodporučila vykonať jej osobný výsluch na súde, pretože menovaná nechápe zmysel a význam súdneho konania, ani rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony, preto jej ho súdna znalkyňa ani neodporučila doručovať.

6. Na pojednávaní 16.11.2020 sa navrhovateľ stotožnil so závermi znaleckého posudku a uviedol, že na návrhu trvá v celom rozsahu tak, ako bol podaný, pričom osoba, o ktorej spôsobilosť na právne úkony sa jedná, je jeho klientkou, pričom vyjadril súhlas, aby v prípade, že jeho klientka bude obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, aby jej v rozsahu tohto obmedzenia bol ustanovený za opatrovníka. Procesný opatrovník sa na pojednávaní z dôvodu karantény kvôli COVID 19 nezúčastnil, avšak znalecký posudok mu bol riadne a včas doručený, ku ktorého záverom nevzniesol žiadne námietky ani výhrady. Súdna znalkyňa na pojednávaní 16.11.2020 uviedla, že v celom rozsahu trvá na záveroch písomne podaného znaleckého posudku, pričom, ako už bola uviedla aj v znaleckom posudku zdôraznila, že stav v ktorom sa C. N., M.. XX.XX.XXXX nachádza, je trvalý a nezvratný.

7. Keďže v zmysle záverov znaleckého posudku, výsluch osoby o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná nebol znalkyňou odporúčaný, pretože vzhľadom na charakter ochorenia nie je C. N., M.. XX.XX.XXXX schopná chápať zmysel súdneho konania, okresný súd v zmysle § 243 ods. 2 CMP

upustil od jej výsluchu a okresný súd C. N., M.. XX.XX.XXXX na pojednávaní konanom 16.11.2020 iba vzhliadol a to so súhlasom účastníkov konania, ako aj so súhlasom prokurátorky okresnej prokuratúry prostredníctvom videozáznamu vyhotoveného na požiadanie okresného súdu v zariadení navrhovateľa 13.11.2020, ktorý záznam je žurnalizovaný v súdnom spise. Okresný súd zvolil uvedený postup, aby na jednej strane dal zadosť litere zákona a na strane druhej, aby rešpektoval, aj napriek akútnosti veci, mimoriadnu situáciu kvôli pandémie šírenia sa COVID 19, keďže na základe oznámenia navrhovateľa z 13.11.2020 je zariadenie navrhovateľa a jeho klienti v karanténe a akékoľvek návštevy a to aj blízkych príbuzných sú nemožné.

8. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bardejov na pojednávaní 16.11.2020 po vykonanom dokazovaní navrhla v celom rozsahu vyhovieť návrhu navrhovateľa a C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W. XX, obmedziť v spôsobilosti na právne úkony a to v súlade so závermi znaleckého posudku s tým, že rozsah obmedzenia ponecháva na zvážení súdu a za opatrovníka jej navrhla ustanoviť navrhovateľa - Integračné zariadenie KOR - GYM, n.o., so sídlom 086 42 Hertník 85, kde sa menovaná aj trvalo zdržiava a býva.

9. Okresný súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom navrhovateľa, vzhliadnutím osoby o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ktorej ide prostredníctvom videozáznamu, oboznámením znaleckého posudku L.. B. N. č. 332/2020 z 15.09.2020 a jej doplňujúcim vyjadrením, vyjadrením prokurátorky okresnej prokuratúry a listinami pripojenými v spise a zistil nasledujúci skutkový stav.

XX. C. N., M.. XX.XX.XXXX, A. Q. XXX XX W.B. XX, o ktorej spôsobilosť na právne úkony sa koná je od 13.08.2018 umiestnená v Integračnom zariadení KOR - GYM, n.o., so sídlom 086 42 Hertník 85 a to v zmysle Zmluvy o poskytovaní sociálnej služby z 13.08.2018, ktoré zariadenie, podľa výpisu z registra neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby vedeného Okresným úradom Prešov, je poskytovateľom sociálnych služieb. Menovaná je v tomto zariadení umiestnená z dôvodu, že pre svoj zdravotný postih, nie je schopná sama si zabezpečiť každodennú starostlivosť, pričom jej zdravotný stav je trvalý a nemenný.

11. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) „Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony.“

12. Podľa § 10 ods. 2 OZ „Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.“

13. Podľa § 10 ods. 3 OZ „Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.“

14. Podľa § 26 OZ „Pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.“

15. Podľa § 27 ods. 2 OZ „Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.“

16. Podľa § 27 ods. 3 OZ „Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom.“

17. Podľa § 231 CMP „V konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.“

18. Podľa § 236 CMP „Účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.“

19. Podľa § 239 CMP „Ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.“

20. Podľa § 240 ods. 3 CMP „Rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.“

21. Podľa § 243 ods. 1,2 a 3 CMP „Súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne. Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy.“

22. Podľa § 244 CMP „Súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.“

23. Podľa § 248 ods. 1 CMP „Konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.“

24. Podľa § 248 ods. 2 CMP „Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.“

25. Podľa § 272 CMP „Súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.“

26. Podľa § 274 ods. 2 CMP „V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.“

27. Podľa § 275 CMP „Súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.“

28. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP „Súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.“

29. Súd pri rozhodovaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony musí dôsledne dbať na to, aby spôsobilosť osôb nebola obmedzovaná vo väčšom rozsahu, ako je to nevyhnutne potrebné. Rozhodovanie o obmedzení hlboko zasahuje do právnej sféry občana. Cieľom inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je predovšetkým poskytnutie ochrany osobám, ktoré pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie sú schopné vykonávať niektoré právne úkony. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je opatrením v záujme tých, ktorí nemajú možnosť svoje konanie ovládať, alebo posúdiť následky takéhoto konania. Súd pri určení rozsahu obmedzenia musí preto prihliadnuť k okolnostiam konkrétneho prípadu a postihnúť týmto obmedzením len tú oblasť životných situácií občana, pre ktoré je to nutné z dôvodu záujmu ochrániť jeho práva a právom chránené záujmy. Pri formulácii výroku rozsudku určujúceho rozsah obmedzenia v spôsobilosti k právnym úkonom je potrebné mať na zreteli, že ide o opatrenie, ktoré má chrániť a v žiadnom prípade nepoškodzovať, alebo neohrozovať záujmy občana, o ktorého spôsobilosti sa koná.

30. Vykonaným dokazovaním okresný súd zistil, že návrh navrhovateľa je dôvodný, pretože zo záverov znaleckého posudku č. 332/2020 z 15.09.2020 súdnej znalkyne L. B. N. je zrejmé, že u C. N., M. XX.XX.XXXX bola zistená stredne ťažká mentálna retardácia /imbecilitas mentis/, v dôsledku ktorej nevie správne posudzovať a ovládať svoje konanie; nie je schopná sama si zabezpečovať svoje denné potreby v celom rozsahu, je ľahko ovplyvniteľná osobnostne vyspelejšími /dominantnejšími/ osobami a za svoje konanie nie je zodpovedná, nepozná hodnotu peňazí preto, nie je schopná si sama obstarávať svoje finančné, písomné a ani iné záležitosti a ani posúdiť svoj zdravotný stav. Vzhľadom na nízky intelekt je nevzdelateľná, nie je schopná samostatne vystupovať pred súdmi a inými orgánmi, nie je schopná

žiadnych právnych úkonov a tento jej stav je trvalý a nezvratný, vyžadujúci si starostlivosť inej osoby, pretože menovaná nie je schopná samostatnej existencie.

31. Vzhľadom na tieto skutočnosti okresný súd postupom podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení rozhodol tak, že obmedzil spôsobilosť na právne úkony C. N., M.. XX.XX.XXXX tak, že nie je spôsobilá disponovať s finančnými prostriedkami; poberať mzdu alebo iný príjem, dôchodok, nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti, štátne sociálne dávky, alebo dávky sociálnej podpory ako aj iné príjmy a peňažné dávky; uzatvárať zmluvy majetkovej povahy alebo inak nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom; rozhodovať o poskytovaní zdravotnej alebo sociálnej starostlivosti, o svojej liečbe, liečebných zárokoch a vyjadrovať súhlas s ich vykonaním; konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými a bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby; vykonávať právne úkony súvisiace so zdravotným poistením a sociálnym zabezpečením; realizovať svoje právo voliť a právo byť volená.

32. Súčasne na základe výsledkov vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že vhodnou osobou na výkon funkcie opatrovníka pre C. N., M.. XX.XX.XXXX, trvalo bytom XXX XX W. XX, je navrhovateľ - Integrované zariadenie KOR - GYM, n.o., so sídlom 086 42 Hertník 85, v ktorého zariadení sa menovaná nachádza a kde žije, pričom navrhovateľ poskytujúci sociálne služby pozná zdravotný stav menovanej a vie ako zabezpečiť starostlivosť o menovanú, ktorá sa taktiež v tomto zariadení, podľa jej vyjadrenia, cíti dobre. Navrhovateľ s ustanovením za opatrovníka súhlasil, preto ho okresný súd ustanovil za opatrovníka, ktorý je v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony povinný opatrovankyňu zastupovať. Zároveň mu bola uložená povinnosť počas zastupovania opatrovankyne podávať správy o svojej činnosti, o pomeroch nesvojprávnej vždy do 30.06. a 31.12. daného kalendárneho roka.

33. Podľa § 52 CMP „Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.“

34. Podľa § 53 CMP „V konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.“

35. Podľa § 57 CMP „O povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.“

36. Podľa § 58 CMP „O nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.“

37. Podľa § 251 ods. 1 CMP „Trovy dôkazov platí štát.“

38. V súlade s vyššie citovaným § 52 v spojení s § 58 CMP, okresný súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keďže náhrada zaplatených trov konania účastníkovi konania je v tomto type mimosporového konania vylúčená a v tomto zákon neustanovuje inak.

39. Vzhľadom na závery tohto konania a v súlade s citovaným § 251 ods. 1 CMP okresný súd štátu nepriznal náhradu trov konania pozostávajúcich zo zaplatenej odmeny súdnej znalkyni.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresný súd Bardejov (§ 362 ods.1 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, vakom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Podľa ust. § 365 ods.1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať možno aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 C.m.p.).

Odvolať dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 C.m.p.)

Podľa ust. § 365 ods.2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.